

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui „Naujas europinis požiūris į verslo žlugimą ir bankrotą“

(COM(2012) 742 final)

ir dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų

(COM(2012) 744 final – 2012/0360 (COD))

(2013/C 271/10)

Pranešėjas **Pedro Augusto ALMEIDA FREIRE**

Europos Komisija, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, 2012 m. gruodžio 12 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui „Naujas europinis požiūris į verslo žlugimą ir bankrotą“

COM (2012) 742 final.

Europos Parlamentas, 2013 m. sausio 15 d., ir Taryba, 2013 m. vasario 5 d., vadovaudamiesi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų

COM(2012) 744 final – 2012/0360 (COD).

Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2013 m. balandžio 29 d. priėmė savo nuomonę.

490-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2013 m. gegužės 22–23 d. (2013 m. gegužės 22 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 130 narių balsavus už, 1 – prieš ir 4 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 Bendrosios išvados

1.1.1 Europa išgyvena rimtą ekonomikos ir socialinę krizę, kurios padariniai jaučiami visuose visuomenės lygmenyse.

1.1.2 Tikslą sudaryti palankesnes sąlygas įmonėms išlikti Europos Sąjunga nurodė kaip vieną pagrindinių priemonių norint išeiti iš aklavietės. Iš tiesų bankrotų pasekmės yra neigiamos ne tik atitinkamoms įmonėms, bet ir apskritai visai valstybių narių ekonomikai ir konkrečiai piliečiams – mokesčių mokėtojams, darbuotojams, darbdaviams.

1.1.3 Todėl EESRK pritaria Komisijos komunikate numatytiems tikslams, nors, jo nuomone, nurodyta galimybė pradėti verslą iš naujo turėtų būti naudinga verslininkams, pasimokiusiems iš savo ankstesnių nesėkmių ir pajėgiems kurti verslą iš naujo pagal persvarstytą verslo planą.

1.1.4 Komitetas pritaria ir pasiūlymui dėl reglamento, nors apgailestauja, kad jo užmojai nėra pakankamai dideli.

1.1.5 Iš tiesų dar reikėtų nemažai svarstymų ir konkrečių veiksmų, kad būtų apsaugotos kreditorių teisės, kartu stengiantis

užtikrinti verslininkų ir darbuotojų interesų pusiausvyrą, sudaryti geresnes sąlygas įmonių restruktūrizavimui, užkirsti kelią palankesnės jurisdikcijos (angl. *forum shopping*) paieškoms, gerinti įmonių grupių bankroto procedūrų koordinavimą.

1.2 Rekomendacijos dėl komunikato

1.2.1 EESRK mano, kad būtų įdomu apsvarstyti tam tikrus klausimus siekiant iš esmės suderinti įmonių bankroto teisę, nors ir apgailestauja, kad nenumatytos veiksmingos priemonės piliečių ir įmonių patiriamos ekonomikos ir socialinės krizės problemoms spręsti.

1.2.2 Komitetas palankiau vertina sąvoką „pradėti naują verslą“ (angl. *Fresh start*, pagal pagrindinę Jungtinių Amerikos Valstijų bankroto teisės sąvoką), o ne Komisijos siūlomą sąvoką „galimybė pradėti iš naujo“ (angl. *second chance*). Jis taip pat ragina apsvarstyti galimybę šią sąvoką įtraukti į Europos bankroto teisę.

1.2.3 EESRK taip pat mano, kad reikėtų geriau apsaugoti darbuotojus ir pripažinti juos privilegijuotaisiais kreditoriais.

1.2.4 Taip pat reikia apsvarstyti neteisėtos pagalbos sunkumų patiriančioms įmonėms klausimą. EESRK šiuo klausimu pabrėžia, kad atsakomybėn dėl neteisėtos pagalbos gali būti patraukti ir kiti asmenys, ne vien bankai. Todėl jis ragina Komisiją skirti deramą dėmesį šiems parametrams.

1.2.5 Komiteto nuomone, netikslinga bankrotą reglamentuojančius teisės aktus įtraukti į baudžiamąją teisę, kadangi dėl to teismuose padaugėtų bankroto bylų ir pailgėtų jų nagrinėjimo terminai.

1.2.6 EESRK nemano, kad sistemingas kreipimasis į teismines institucijas yra iš tikrųjų geriausias sprendimas. Taigi jis ragina Komisiją apsvarstyti galimybę steigti naujas institucijas, pavyzdžiui, susijusias su ekonomikos sektoriumi, kurių daugiasritis pobūdis (ekonomika, finansai, teisė) padėtų geriausiai įvertinti padėtį ir skubiai imtis veiksmų siekiant padėti įmonėms įveikti finansinius sunkumus.

1.2.7 Galiausiai Komitetas ragina Komisiją apsvarstyti pasiūlymus dėl likvidatorių statuso suderinimo, kurie pateikti 2011 m. spalio 11 d. Europos Parlamento rezoliucijoje ⁽¹⁾.

1.3 Rekomendacijos dėl pasiūlymo dėl reglamento

1.3.1 EESRK pritaria pasiūlymui dėl reglamento, nors jis iš esmės susijęs tik su procedūrinėmis taisyklėmis, taigi juo nesiekama suderinti nacionalines teises, taikomas įmonių bankroto byloje.

1.3.2 Komitetas taip pat palankiai vertina valstybėms narėms nustatytą įpareigojimą tobulinti viešinimo elektroniniame registre taisykles, skelbti svarbius teismo sprendimus tarpvalstybinėse bankroto byloje ir užtikrinti nacionalinių bankroto registru sąveiką.

1.3.3 Vis dėlto Komitetas ragina Komisiją užtikrinti, kad dėl vertimo kainos ir terminų nesulėtėtų bankroto procedūros, nes spartumas yra būtina garantija, kad byla būtų baigta sėkmingai.

1.3.4 EESRK pritaria civilinių bylų dėl per didelio išiskolinimo įtraukimui, bet šis įtraukimas neturėtų būti nepalankus skolininkams, kurie yra individualūs asmenys. Iš tiesų įmonių teise, kuria siekiama patenkinti verslo reikalavimus, iš esmės užtikrinama mažesnė apsauga nei vartojimo sutarčių teise. Todėl Komitetas rekomenduoja Komisijai šį klausimą svarstyti itin atsargiai.

1.3.5 Galiausiai EESRK ragina Komisiją užtikrinti, kad taikant delegavimo procedūrą siekiant iš dalies pakeisti reglamento priedus būtų atsižvelgiama į ESEV 290 straipsnį ir į teismų praktiką dėl „esminių nuostatų“ sąvokos.

2. Įžanga

2.1 Bankrotą reglamentuojančių dokumentų rinkinio tikslas

2.1.1 Į šių dokumentų rinkinį įtrauktos iniciatyvos yra viena iš priemonių, kuriomis ES reaguoja į ES piliečių ir įmonių išgyvenamą ekonomikos ir socialinę krizę. Užsibrėžtas tikslas – padėti įmonėms išlikti, o bankrotą patyrusiems verslininkams suteikti galimybę pradėti verslą iš naujo.

2.1.2 Pagal Europos Komisijos pasirinktą metodą iš dalies keičiamas 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1346/2000 ⁽²⁾, vadinamas Bankroto reglamentu, iš esmės susijęs su tarptautinės privatinės teisės taisyklėmis, taikomomis tarpvalstybinėms bankroto byloms, ir inicijuojamos konsultacijos remiantis komunikatu „Naujas europinis požiūris į verslo žlugimą ir bankrotą“.

2.1.3 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas savo nuomonę dėl abiejų dokumentų nusprendė pateikti toje pačioje nuomonėje.

2.2 Pasiūlymas dėl reglamento ⁽³⁾

2.2.1 Teigdama, kad 2000 m. gegužės 29 d. Bankroto reglamentas paseno, ir nustatydama penkis pagrindinius šio reglamento trūkumus ⁽⁴⁾, Komisija siūlo persvarstyti minėtą dokumentą.

2.3 Komunikatas

2.3.1 Komunikate teisingai konstatuojama, kad 2012 m. gruodžio 12 d. pasiūlymu dėl reglamento tik atnaujinamas 2000 m. gegužės 29 d. Bankroto reglamentas, taigi komunikatu tik pripažįstamos ir suderinamos procedūrinės taisyklės, taikomos nacionalinėms bankroto byloms nederinant nacionalinių įmonių bankrotą reguliuojančių teisės aktų.

2.3.2 Komunikatu stengiamasi ištaisyti šį trūkumą pateikiant svarstyti keletą klausimų, kad būtų iš esmės suderinta įmonių bankroto teisė, kadangi aptariamasi tik tarpvalstybinės bankroto bylos.

⁽²⁾ OL L 160, 2000 6 30, p. 1. ir OL C 75, 2000 3 15, p. 1.

⁽³⁾ COM(2012) 744 final, 2012 12 12.

⁽⁴⁾ — per siaura taikymo sritis;

— vis dar ieškoma palankesnės jurisdikcijos (*forum shopping*), kadangi nenuosekliai taikoma sąvoka „skolininko pagrindinių turtinių interesų vieta“;

— pagrindinė ir šalutinė bankroto bylos nekoordinuojamos;

— bankroto bylos per mažai viešinamos;

— yra teisiųjų spragų, susijusių su tarpvalstybinių įmonių grupių bankrotu;

— Komisija remiasi 134 atsakymais, gautais per 2012 m. kovo 29 d. pradėtas viešas konsultacijas, lyginamosios teisės tyrimo, kurį atliko Heidelbergo ir Vienos universitetai, išvadomis ir poveikio vertinimu, kuriame vertinami įvairūs reformos alternatyvų scenarijai, siekdama pasiūlyti, kaip penkis minėtus trūkumus ištaisyti pasiūlyme dėl Tarybos reglamento dėl bankroto bylų.

⁽¹⁾ 2011 m. lapkričio 15 d. Europos Parlamento rezoliucija (2011/2006 (INI)).

3. Bendrosios pastabos dėl komunikato

3.1 Naujo požiūrio koncepcija

3.1.1 Naujas požiūris yra grindžiamas nuostata, kad reikia suteikti galimybę verslininkams pradėti verslą iš naujo ir išsaugoti darbo vietas.

3.1.2 EESRK savo ruožtu mano, kad įmonių bankrotas, kaip, beje, ir įmonių steigimas, yra ekonominio gyvenimo ciklo ir rinkos dinamikos dalis. Taigi šiuo požiūriu būtų neteisinga laikyti juos blogybėmis, kurių reikia vengti bet kokia kaina.

3.1.3 Todėl EESRK mano, kad Komisijos nurodyta galimybė pradėti verslą iš naujo turėtų būti naudinga verslininkams, pasi-mokiusiems iš savo ankstesnių nesėkmių ir pajėgiems kurti verslą iš naujo pagal persvarstytą verslo planą.

3.1.4 EESRK taip pat pabrėžia, kad įmonės gali bankrotuoti ne tik dėl vidinių priežasčių, pavyzdžiui, blogo valdymo, bet ir dėl išorinių priežasčių, susijusių su pertekliniu ir nesuderintu reglamentavimu. Šiuo požiūriu valstybei, kaip teisės aktų leidė-jai, taip pat kaip perkančiajai organizacijai viešųjų pirkimų atveju, irgi tenka tam tikra atsakomybė dėl bankrotų (?).

3.1.5 Komitetas palankiau vertina sąvoką „pradėti naują verslą“ (angl. *Fresh start*, pagal pagrindinę Jungtinių Amerikos Valstijų bankroto teisės sąvoką) (6), o ne Komisijos siūlomą sąvoką „galimybė pradėti iš naujo“ (angl. *second chance*). *Fresh start* – iš esmės kultūrinė, o ne teisinė sąvoka, kuri reiškia, kad skolininkas tam tikromis sąlygomis atleidžiamas nuo su savo skola susijusios asmeninės atsakomybės. Taip išvengiama teismo sprendimo, kuriuo paskelbiamas įmonės bankrotas, ir skolininkas gali pradėti vykdyti naują projektą nelaikomas bankrutavusiu.

3.1.6 Tačiau iš komunikato galima suprasti, jog yra priešin-gai: galimybės pradėti iš naujo sąvoka reiškia, kad veikla tęsiama. Tačiau, EESRK nuomone, būtų neproduktyvu dirbtinai tęsti tą pačią įmonių veiklą ekonomikos sektoriuje suteikiant joms galimybę pradėti iš naujo, kai patirtis parodė, jog pasi-rinktas modelis yra neperspektyvus.

3.1.7 Dėl tokių veiksmų taip pat būtų pakenkta kreditorių ir tiekėjų pasitikėjimui ir *in fine* – sveikai ekonominės veiklos vykdytojų konkurencijai.

3.2 EESRK remia požiūrį, kurio laikomasi JAV bankroto teisėje; jo manymu, *Fresh start* turėtų būti įvertintas dar prieš kreipiantis į teismą.

(5) Pavyzdžiui, su saugumu ar aplinka susijusios taisyklės, kurios savo pobūdžiu visiškai teisėtos, gali pakenkti įmonių veiklai. Viešųjų pirkimų metu viešojo pirkėjo taikomi mokėjimo terminai taip pat apsunkina įmonių padėtį.

(6) Thomas H. Jackson „*The Fresh-Start Policy in Bankruptcy Law*“, 98 Harv. L. Rev. 1393 (1985 m.); Charles Jordan Tabb „*The Scope of the Fresh Start in Bankruptcy: Collateral Conversions and the Dischargeability Debate*“, 59 Geo. Wash. L. Rev. 56 (1990 m.).

4. Konkrečios pastabos dėl komunikato

4.1 Veiksmingo suderinimo siekis

4.1.1 Nacionalinės bankroto nuostatos labai skiriasi, šie skir-tumai sukuria nepalankią konkurencinę padėtį, visų pirma tarp-valstybinę veiklą vykdančioms įmonėms, o tai gali pakenkti ekonomikos atgaivinimui.

4.1.2 Šie skirtumai taip pat skatina ieškoti palankesnės juris-dikcijos (*forum shopping* reiškinys), todėl silpnėja vidaus rinka.

4.1.3 Todėl EESRK pritaria Europos Parlamentui (?), kuris paragino suderinti tam tikras bankroto teisės sritis.

4.1.4 Jis taip pat ragina Komisiją pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 50 straipsnį, 81 straipsnio 2 dalį arba 114 straipsnį pateikti vieną ar kelis pasiūlymus dėl teisės akto, kad būtų sukurta tikra Europos įmonių bankroto sistema ir neapsi-ribojama paprastomis tarptautinės privatinės teisės procedūri-nėmis taisyklėmis.

4.1.5 Iš tiesų bankroto bylos turi poveikį, kuris ne tik lemia neigiamas pasekmes atitinkamoms įmonėms, bet ir apskritai daro įtaką valstybių narių ekonomikai ir konkrečiai piliečiams – mokesčių mokėtojams, darbuotojams, darbdaviams.

4.2 Kreditorių teisių apsauga

4.2.1 Kolektyvinėmis bylomis, kurios iš pradžių buvo numa-tytos tik kreditorių reikalavimams patenkinti, ilgainiui pradėta siekti tikslo išlaikyti įmonės veiklą, išsaugoti darbo vietas ir padengti skolinius įsipareigojimus. Neseniai Europoje atsirado teisėkūros tendencija užkirsti kelią įmonės problemoms anks-tyvajame etape, prieš nutrūkstant mokėjimams.

4.2.2 Kreditorius baiminasi kolektyvinės bylos iškėlimo skoli-ninkui, kadangi nežino, ar galės atgauti jam priklausančias sumas. Pirmoji nerimo priežastis yra ta, kad dažnai iškėlus kolektyvinę bylą draudžiama skolininką baudžiamojon atsako-mybėn patraukti dėl bet kokios skolos, atsiradusios iki spren-dimo pradėti teismo procesą, ir sustabdomas vykdomas persekiojimas. Taigi kiekvienas kreditorius apie savo skolinius reikalavimus turi pranešti per teisės aktais nustatytą terminą (8).

4.2.3 Antroji kreditoriaus nerimo priežastis yra turto trūku-mas. Iš tiesų nagrinėjant kolektyvinę bylą kreditoriams dažnai siūloma pasirinkti: iš karto gauti mokėjimą atsisakius didelės dalies savo reikalavimų ar išdėstyti skolos mokėjimą per tam tikrą laikotarpį.

(7) 2011 m. lapkričio 15 d. Europos Parlamento rezoliucija (2011/2006 (INI)).

(8) Reikalavimai, apie kuriuos reikia pranešti, – tai ne tik padengti ar padengtini reikalavimai, atsiradę iki teismo proceso pradėjimo, bet ir tam tikri vėliau atsiradę reikalavimai, jeigu jie susiję su paslaugomis, suteiktomis iki sprendimo pradėti teismo procesą priėmimo dienos, arba yra laikomi būtiniais bylai tęsti.

4.2.4 Taigi idealus atvejis kreditoriui yra užkirsti kelią bet kokiai bankroto situacijai, pavyzdžiui, užtikrinant tam tikrų operacijų saugumą sutarties sudarymo metu, reikalaujant, kad trečioji šalis ⁽⁹⁾ suteiktų garantiją arba reikalaujant įmonės turto ⁽¹⁰⁾ užstatymo, įkeitimo ar hipotekos.

4.3 Poreikis labiau atsižvelgti į darbuotojų likimą nagrinėjant bankroto bylas

4.3.1 Įmonės bankroto atveju pirmiausia nukenčia darbuotojai. Ne visada jų darbo užmokesčiai būna sumokami iki bankroto ir jų asmeninė finansinė padėtis šiuo nerimą keliančiu laikotarpiu būna sudėtinga.

4.3.2 Iškelus kolektyvinę bylą dažnai išrenkamas darbuotojų atstovas, kurio užduotis – tikrinti informaciją apie darbo užmokesčio reikalavimus. Jis ne tik tenkina įprastus prašymus, susijusius su darbuotojų atstovavimu įmonėje, bet ir perduoda informaciją darbuotojams, teismui ir į bylą įsitraukusioms šalims.

4.3.3 Sumas, kurios turi būti išmokėtos darbuotojams iki kolektyvinės bylos iškelimo, reikia įtraukti į įmonės išpareigojimus. Tačiau neaišku, kaip ši bendra priemonė taikoma praktikoje, nes nacionalinės teisės aktai ir nacionalinė praktika skiriasi. Taigi dėl nesuderintos kreditorių padėties kolektyvinių bylų baigtis darbuotojams yra labai neaiški.

4.3.4 EESRK mano, kad reikia geriau apsaugoti darbuotojus pripažįstant juos privilegijuotaisiais kreditoriais ir kad būtų tikslinga suderinti jų apsaugą.

4.4 Užkirsti kelią neteisėtai pagalbai sunkumus patiriančioms įmonėms

4.4.1 Kai kurių finansų įstaigų komercinėje praktikoje pasitaiko remti įmones, kurių padėtis yra nepataisomai bloga. Tokiu būdu jos sudaro mokios įmonės išpūdį, kuris kenkia sveikai konkurencijai rinkoje ir bankų sektoriaus įvaizdžiui.

4.4.2 EESRK pabrėžia, kad atsakomybėn dėl neteisėtos pagalbos gali būti patraukti ir kiti asmenys, įskaitant valstybę, o ne vien bankai. Beje, nacionalinių teismų teisėjai mano, kad atsakomybėn taip pat gali būti patraukti tam tikri įmonės tiekėjai ar klientai, jeigu savo veiksmais jie neteisėtai remia įmonės, apie kurios nepataisomai blogą padėtį žino, veiklą.

4.4.3 Siekiant suderinti įmonių bankroto teisę į šiuos parametrus taip pat reikėtų deramai atsižvelgti.

4.5 Ypatingas tyčinių bankrotų atvejis

4.5.1 Dauguma įmonių bankrotų įvyksta dėl objektyvių priežasčių įmonių vadovams nesiimant jokių nesąžiningų veiksmų.

4.5.2 Vis dėlto negalima neatsižvelgti į tyčinių bankrotų reiškinių. Beje, tokio bankroto atvejus Komisija mini savo komuni-

kate ⁽¹¹⁾ ir siūlo atskirti sąžiningus bankrotus nuo nesąžiningų. Komisijos manymu, skolininkui tyčia ar neatsakingai nesilaikant teisinių išpareigojimų galėtų būti skiriamos civilinės arba netgi baudžiamosios sankcijos. Todėl sąžiningo bankroto atveju turėtų būti taikomos paspartintos likvidavimo procedūros.

4.5.3 EESRK įsitikinęs, kad reikėtų suderinti skolinių išpareigojimų panaikinimo laikotarpį ir pagrįstai jį sutrumpinti, visų pirma atsižvelgiant į darbuotojų interesus, tačiau turi abejonų dėl skirtingų likvidavimo procedūrų skirstymo atsižvelgiant į vadovų sąžiningumą, nes dėl to teismuose gali padaugėti bankroto bylų, jos būtų baudžiamosios ir pailgėtų jų nagrinėjimo terminai.

4.5.4 Toks pagal bankroto teisę vykdomas traukimas baudžiamojon atsakomybėn yra nepageidautinas. EESRK nuomone, tai, ar bankrotas tyčinis, turi būti vertinama atskiroje, o ne bankroto byloje.

5. Bendrosios pastabos dėl pasiūlymo dėl reglamento

5.1 EESRK palankiai vertina tai, kad išplečiama reglamento taikymo sritis įtraukiant į ją mišrias, ikibankrotines, skolos nurašymo ir fizinių asmenų bankroto procedūras.

5.2 Komitetas taip pat palankiai vertina tai, kad patikslinama, kokiomis aplinkybėmis galima užginčyti prezumpciją, kad pagrindinių turtinių interesų vieta sutampa su registruotos buveinės vieta.

5.3 Taip pat teigiamas aspektas yra tai, kad patobulinama procedūrų tvarka ir išaiškinta teismo, kompetentingo nagrinėti ieškinius, kylančius tiesiogiai iš bankroto bylos ar glaudžiai su ja susijusius, pavyzdžiui, užginčijimo ieškinius, veiksmų sritis.

5.4 Reglamentą padeda tobulinti nuostata, kad šalutine byla nebebūtina turi būti siekiama likvidavimo ir kad suteikiama galimybė atsisakyti kelti šalutinę bylą, jei tai nebūtina vietos kreditorių interesų apsaugai, taip pat tai, kad išplečiamas bendradarbiavimas pagrindinėje ir šalutinėse bylose.

5.5 Taip pat įdomūs pasiūlymai yra šie: valstybėms narėms nustatyta prievolė tobulinti viešinimo taisykles (svarbius teismo sprendimus tarpvalstybinėse bankroto bylose skelbti viešai prieinamame elektroniniame registre) ir nacionalinių bankroto registrų sąveikos kūrimas.

5.6 Tačiau EESRK kelia klausimą, kam bus pavesta atlikti vertimą, kokia bus vertimo kaina ir terminai, ir primena, jog spartumas yra būtina garantija, kad byla būtų baigta sėkmingai.

5.7 Galiausiai EESRK palankiai vertina teismams ir likvidatoriams nustatytą prievolę bendradarbiauti tos pačios įmonių grupės narių bankroto bylose, kadangi ji sudaro galimybę likvidatoriams dirbti veiksmingiau.

⁽⁹⁾ Bankas ar vadovas.

⁽¹⁰⁾ Kilnojamojo turto, verslo lėšų, prekės ženklų ir kt.

⁽¹¹⁾ 3.1 punktą: Galimybė verslininkams dar kartą pradėti iš naujo sąžiningo bankroto atveju. COM (2012) 742 final.

6. Konkrečios pastabos dėl pasiūlymo dėl reglamento

6.1 EESRK kelia klausimą, kaip bus vykdomas koordinavimas su 2012 m. gruodžio 12 d. Reglamentu (EB) Nr. 1215/2012⁽¹²⁾, kuriuo turi būti pakeistas Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 dėl nacionalinių teismų jurisdikcijos ir sprendimų poveikio Europos Sąjungoje (vadinamasis Reglamentas „Briuselis I“). Komitetas svarsto, ar pasiūlymo dėl Bankroto reglamento 6 konstatuojamojoje dalyje pakankamai aiškiai apibrėžtas kompetencijos paskirstymo kriterijus, nurodytas Teisingumo Teismo sprendime Gourdain⁽¹³⁾. Iš tiesų šiame sprendime pateikiamas paaiškinimas atrodo siauras, nes tam tikri veiksmai, kuriems taikomas Reglamentas „Briuselis I“, yra lemiami bankroto bylos atveju. Pavyzdžiui, tai, ar taikoma nuosavybės teisės išlaidų sąlyga, turi lemiamos reikšmės nustatant skolininko turto apimtį. Tai labai svarbu siekiant užsibrėžto tikslo padėti sunkumų patiriančioms įmonėms, nes turto atkūrimas yra svarbiausias veiksmas užtikrinant, kad šios įmonės būtų sėkmingai sanuotos.

6.2 Likvidatorių bendradarbiavimo srityje Komisija galėjo pasiūlyti iš dalies pakeisti 31 straipsnį ir labiau paskatinti priimti likvidatorių susitarimo protokolus. Iš tiesų likvidatorių statuso įvairovė valstybėse narėse trukdo jų profesiniam bendradarbiavimui.

6.3 Likvidatoriai ir teismai pirmiausia turėtų keisti informaciją apie inventorių, skolininko išsipareigojimus, reikalavimų pateikimą ir tikrinimą, taip pat kolektyvinį koordinuotą atsiskaitymą su kreditoriais, nurodytais planuose, dėl kurių susitarta.

6.4 Galiausiai EESRK pabrėžia, kad Komisija numato taikyti delegavimo procedūrą siekdama iš dalies pakeisti reglamento priedus, nors tai, atrodo, yra esminės nuostatos, pavyzdžiui, kolektyvinės bylos sąvoka arba asmenų, veikiančių kaip likvidatoriai, sąrašas.

7. Konkrečios pastabos dėl esminės bankroto teisės

7.1 Būtina suderinti nemokumo kriterijus. Iš tiesų vienoje valstybėje narėse bankroto procedūrą galima vykdyti tik tuomet, kai skolininko nemokumas patvirtintas; kitose valstybėse pakankamas kriterijus siekiant išskirti bankroto bylą yra „artimoje ateityje tikėtinas“ bankrotas.

7.2 Šie skirtumai skatina ieškoti palankesnio teisinio reglamentavimo, todėl juos reikėtų panaikinti.

7.3 Kadangi būtina užtikrinti teisinį tikrumą, taip pat reikia suderinti reikalavimų pateikimo taisykles.

8. Civilinių bylų dėl per didelio išskolinimo įtraukimas

8.1 EESRK remia šį Komisijos pasiūlymą, pateikiamą naujoje 9 konstatuojamojoje dalyje⁽¹⁴⁾.

⁽¹²⁾ Reglamento taikymas atidėtas iki 2015 m. sausio 10 d., visų pirma siekiant sudaryti sąlygas valstybėms narėms suderinti savo procedūrines taisykles, nes panaikinama egzekvatura.

⁽¹³⁾ 1979 m. vasario 22 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas H. Gourdain prieš F. Nadler.

⁽¹⁴⁾ 9 konstatuojamoji dalis: „Šis reglamentas turėtų būti taikomas <...> bankroto procedūroms, neatsižvelgiant į tai, ar skolininkas yra fizinis ar juridinis asmuo, prekiautojas ar individualus asmuo“.

8.2 2000 m. gegužės 29 d. bankroto reglamento 9 ir 10 konstatuojamosios dalys yra tinkamos⁽¹⁵⁾.

8.3 Vis dėlto šis įtraukimas neturėtų būti nepalankus skolininkams, kurie yra individualūs asmenys. Iš tiesų įmonėms sukurta teise, kuria siekiama patenkinti verslo reikalavimus, iš esmės užtikrinama mažesnė apsauga negu vartojimo teise. Todėl EESRK ragina Komisiją šį klausimą spręsti itin atsargiai.

8.4 Komitetas taip pat ragina Komisiją apsvarstyti individualių asmenų bankroto teisės suderinimą atsižvelgiant į vartotojo interesus.

9. Likvidatorių statuso ir kompetencijos sričių suderinimas

9.1 Nacionaliniai likvidatorių statuso ir kompetencijos sričių skirtumai trukdo sklandžiam vidaus rinkos veikimui ir apsunkina tarpvalstybines bankroto procedūras⁽¹⁶⁾.

9.2 Atsižvelgiant į įmonių interesus ir ekonomikos atgaivinimo svarbą reikia nedelsiant suderinti bendrus aspektus, susijusius su reikalavimais dėl likvidatoriaus kompetencijos ir pareigų. Todėl EESRK pritaria Europos Parlamentui⁽¹⁷⁾ ir rekomenduoja apsvarstyti šiuos klausimus:

— likvidatorius turėtų būti patvirtintas valstybės narės kompetentingos institucijos arba paskirtas valstybės narės kompetentingo teismo, turėti gerą reputaciją ir savo pareigoms atlikti reikiamą išsilavinimą;

— jis turi būti kompetentingas ir tokios kvalifikacijos, kad galėtų įvertinti skolininko įmonės padėtį ir perimti įmonės valdymo pareigas;

— jis turi būti įgaliotas pagal atitinkamas prioritетines procedūras išieškoti įmonei sumokėtinas sumas prieš atsiskaitant su kreditoriais ir pasirinkti tai kaip alternatyvą reikalavimų perleidimui;

— jis turi būti nepriklausomas nuo kreditorių ir kitų nemokumo bylos nagrinėjimo procese dalyvaujančių šalių;

— kilus interesų konfliktui likvidatorius turi pasitraukti iš savo pareigų.

⁽¹⁵⁾ Be to, tam tikrų valstybių narių teisėje tokia nuostata jau yra numatyta. Belgijoje kolektyvinio skolų padengimo procedūra taip pat apima vartotojams taikomas procedūras (1988 m. liepos 5 d. įstatymas). Vokietijoje prekiautojams ir individualiems asmenims taikomos vienodos procedūros (1994 m. spalio 5 d. įstatymas).

⁽¹⁶⁾ Likvidatorius gali būti pareigūnas arba valstybės patvirtintas privatus asmuo, kurį skiria teisėjas, bet kuriam moka kreditoriai.

⁽¹⁷⁾ 2011 m. spalio 11 d. pranešimas su rekomendacijomis Komisijai dėl nemokumo bylų remiantis ES įmonių teisės nuostatomis (2011/2006(INI)).

9.3 Taigi Komisija turėtų imtis daugiau priemonių, nei numatyta pasiūlymo dėl reglamento 31 straipsnyje, kuriame apsiribojama praktikos įtvirtinimu ir likvidatoriaus pagrindinėje byloje bei likvidatoriaus šalutinėje byloje bendradarbiavimo apibūdinimu.

10. Neteisminio ginčų sprendimo plėtojimas siekiant veiksmingai remti ir reglamentuoti įmones

10.1 Skatinant derybas būtų galima greičiau ir veiksmingiau įgyvendinti įmonių restruktūrizavimo planus.

10.2 Vidutinė tokių procedūrų nagrinėjimo trukmė ir bendras sėkmingai baigtų procedūrų Europos Sąjungoje kiekis rodo, kad yra pagrindo reikalauti laikytis tokio požiūrio.

10.3 Beje, EESRK nemano, kad sistemingas kreipimasis į teismus yra iš tiesų geriausias sprendimas.

Todėl Komitetas pritaria pasiūlymui įsteigti naujas institucijas, pavyzdžiui, susijusias su ekonomikos sektoriumi, dėl kurių daugiasričio (ekonomika, finansai, teisė) pobūdžio būtų galima skubiai imtis veiksmų ir padėti įmonėms įveikti finansinius sunkumus.

10.4 Ši sistema jau galioja daugelyje šalių ir galėtų būti plačiai taikoma ir kitose valstybėse narėse.

10.5 Galiausiai būtų naudinga, kad Komisija reguliariai skelbtų statistiką, susijusią su bankroto bylomis, kurioms taikomas Bankroto reglamentas, kad būtų galima įvertinti įdiegtos sistemos veiksmingumą.

2013 m. gegužės 22 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*
Henri MALOSSE